

Teodor Cieszkowski

Kazimierz Imieliński

Parabellum

Ciekawostki historyczne

W styczniu 1916 roku zorganizowano w Dąbrowie Górniczej pierwsze w historii oficjalne obchody rocznicy wybuchu Powstania Styczniowego. 27 stycznia 1919 roku utworzono 11 pułk Piechoty Ziemi Będzińskiej, w którym znalazł się batalion „Dąbrowa”. 27 stycznia 1945 roku Dąbrowę Górniczą zajęła Armia Czerwona. [A.R.]

Z Dąbrowy Górniczej pochodził profesor **Kazimierz Imieliński (1929-2010)**, pionier polskiej seksuologii, orędownik idei pokoju i humanizacji medycyny, autor rozpraw i podręczników medycznych (*Życie intymne człowieka, Medycyna seksualna, Seksuologia społeczna, Seksuologia biologiczna, Seksuologia. Mitologia, Historia, Kultura*). W rodzinnym mieście w czasie okupacji ukończył szkołę powszechną i pracował jako pomocnik ślusarski. W 1949 zdał maturę w „Łukasiaku”. Honorowy Obywatel miasta. [M.C.]

Dzięki uprzejmości Komendy Miejskiej Policji w Dąbrowie Górniczej, Muzeum Miejskie „Szttygarka” wzbogaciło się o nowy eksponat - pistolet Parabellum 08. Pistolet ten jest rzadkim i ciekawym zabytkiem, tym bardziej cieszy nas, że trafił do Muzeum. Przekazany nam egzemplarz jest tzw. destruktem wojennym i wymagał renowacji. W czasie prac konserwatorskich udało się przywrócić zabytkowi dawny blask i uruchomić wszystkie mechanizmy. Parabellum będzie można niebawem zobaczyć na wystawie w Muzeum „Szttygarka”. [K.B.]

Muzeum Miejskie „Szttygarka”

Arkadiusz Rybak
arybak@muzeum-dabrowa.pl

Muzeum dąbrowskie prowadzi szeroko zakrojoną działalność wystawienniczo - edukacyjno - naukową, skupioną na kontynuowaniu wielu projektów, realizowanych w ramach czterech działów. Prezentujemy eksponaty związane z przeszłością archeologiczną miasta (Skarb hutnika) oraz etnografią zamorską - poświęconą Azji, Ameryce i Oceanii. Największą atrakcją Muzeum jest Kopalnia Ćwiczebna z wyrobiskami w których przez wiele lat odbywali zajęcia uczniowie osławionej Szkoły „Szttygarki”. Dziś stały się one miejscem, gdzie można przeżyć podziemną przygodę i przekonać się o specyfice pracy górników. Dla miłośników militariów przygotowaliśmy Park Militarno - Historyczny „Reduta”, prezentując w nim szereg pojazdów pancernych z czołgiem T 34 na czele. Więcej dowiedzą się Państwo na www.muzeum-dabrowa.pl. Zapraszamy.

Wydawca
Dąbrowskiego
Kuriera Muzealnego:
Muzeum Miejskie
„Szttygarka”
sekretariat@muzeum-dabrowa.pl

Redaktor:
Arkadiusz Rybak
arybak@muzeum-dabrowa.pl

Autorzy:
Arkadiusz Rybak
Jarosław Krajniewski
Joanna Tokaj
Krzysztof Borda
Magdalena Cyankiewicz

Opracowanie graficzne:
Beata Smorąg

Ilustracje:
archiwum Muzeum

Dąbrowski Kurier Muzealny

Nr 1/2016

Budynek Muzeum w 1870 roku

W centrum miasta przy ulicy Legionów Polskich znajduje się siedziba Muzeum Miejskiego „Szttygarka”. Okazały gmach jest obecnie najstarszym budynkiem użyteczności publicznej w Dąbrowie Górniczej. Został zaprojektowany i wybudowany w latach 1839-1842 przez

architekta pochodzenia włoskiego Franciszka Marię Lanciego. Mieścił się tu początkowo Zarząd Zachodniego Okręgu Górniczego, następnie od 1889 roku Szkoła Górnicza popularnie zwana „Szttygarką”, a od 1997 roku funkcjonuje tutaj dąbrowska placówka muzealna.

Muzeum Miejskie „Szttygarka”
w Dąbrowie Górniczej

www.muzeum-dabrowa.pl

100 LAT
DĄBROWY GÓRNICZEJ

DG
DĄBROWA GÓRNICZA
dla aktywnych

Szanowny Czytelniku!

Oddajemy w Twoje ręce pierwszy numer Dąbrowskiego Kuriera Muzealnego. Rok 2016 jest szczególnym rokiem w historii Dąbrowy Górniczej. Sto lat temu 18 sierpnia ta osada przemysłowa otrzymała prawa miejskie. Zaledwie 60 lat po nadaniu praw miejskich Dąbrowa Górnicza przeszła kolejną metamorfozę. Dzięki budowie Huty Katowice i jej uruchomieniu w grudniu 1976 roku, stała się ponadstutysięcznym miastem. Rok 2016 jest zatem rokiem okrągłego - 40. już jubileuszu działalności dąbrowskiej huty.

Mając na uwadze te dwie wielkie rocznice, proponujemy Państwu kolejne numery Kuriera, w którym chcielibyśmy poprowadzić Czytelników poprzez kolejne karty z dziejów naszego miasta.

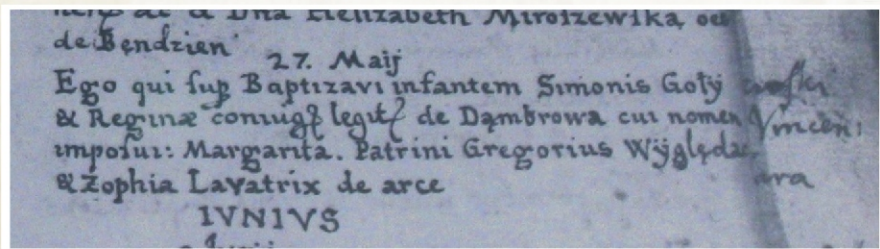
Arkadiusz Rybak
Dyrektor
Muzeum Miejskiego
„Sztynarka”

Sylwia Winiarek
Rzecznik Prasowy
Biuro Komunikacji
ArcelorMittal Poland

Życzymy interesującej lektury.

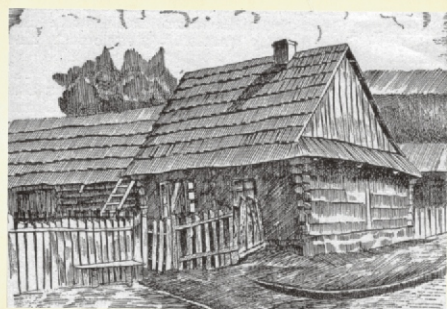
Kiedy powstała Dąbrowa (Górnicza)?

Jarosław Krajniewski
jkrajniewski@muzeum-dabrowa.pl

Najstarsza wzmianka o Dąbrowie

Dąbrowa Górnicza jest miastem młodym, ale wsią znacznie starszą. Przez długie lata za początki naszego miasta (a wówczas wsi) uznawano połowę XVIII wieku, tymczasem dzięki zachowanym dokumentom możemy tę datę przesunąć o równo sto lat. Nazwa Dąbrowa po raz pierwszy pojawiła się w źródłach na kilka tygodni przed sławnym najazdem szwedzkim, znanym w naszej historii jako Potop. 27 maja 1655 roku, w będzińskim kościele Świętej Trójcy, małżeństwo Szymon i Regina Goły zamieszkali we wsi Dąbrowa, ochrztili swą córkę Marynę. Nie jest to jednak najstarsza wiadomość o Dąbrowie, gdyż to samo małżeństwo już w roku 1652 też chrzcili swoje dziecko, tylko że wówczas mieszkali w... Konięcpolskiej Woli. Dowód, że Dąbrowa i Konięcpolska Wola to jedna i ta sama miejscowość znajdziemy w lustracjach dóbr królewskich. Sama zaś nazwa pochodzi od pozwolenia na osadnictwo, jakiego udzielił starosta z królewskiego Będzina, Zygmunt Stefan Konięcpolski, kuzyn sławnego hetmana Stanisława - jednego z największych wodzów w historii Polski. Ciekawie rysują się także dzieje tego skrawka ziemi, na którym powstała Dąbrowa. Otóż jest on wymieniony jako tzw. łan wójtowski w przywileju lokacyjnym Będzina z 1358 roku! Ów łan, przechodzący z pokolenia na pokolenie w ręce kolejnych wójtów w XVI wieku znalazł się w dość niejasnych okolicznościach w rękach starosty będzińskiego, który mógł nim rozporządzać według własnej woli. Owa wola starosty Konięcpolskiego dała pierwotną nazwę królewskiej wsi, której pierwszymi historycznymi mieszkańcami była rodzina Gołych.

Dawna zabudowa Dąbrowy

Skarb hutnika

Joanna Tokaj
jtokaj@muzeum-dabrowa.pl

Dzieje hutnictwa na terenie naszego miasta sięgają wczesnego średniowiecza. O tym fakcie dowiedzieliśmy się dzięki badaniom archeologicznym prowadzonym w Dąbrowie Górniczej - Łośniu. W ich efekcie prócz pozostałości pieców do wytopu srebra i ołowiu odkryto niezwykle cenne znalezisko. Dokładnie 13 lipca 2006 roku znaleziono prawdziwy skarb. Był on ukryty w glinianym garnku, liczył ponad tysiąc srebrnych monet oraz 179 bryłek srebra. Jak się później okazało srebro zdeponowane w skarbie wytopiono w Łośniu. To jedno z największych i najciekawszych znalezisk z czasów Polski Piastowskiej. W jego skład wchodziły głównie denary wybite w okresie panowania książąt - Władysława Wygnańca i Bolesława Kędzierzawego. Archeolodzy nazwali znalezisko - „skarbem hutnika”. Nie wiemy niestety do kogo należał, być może do zarządcy huty, prawdopodobnym jest również, że były to środki na wypłaty dla pracowników. Jak ustalili historycy skarb został ukryty między 1160 a 1165 rokiem podczas napadu na hutę.

Denar Władysława Wygnańca

Pierwsza łopata

Jarosław Krajniewski
jkrajniewski@muzeum-dabrowa.pl

Już ponad czterdzieści lat temu rozpoczęto budowę huty na gruntach miast Ząbkowicz, Strzemieszyc Wielkich oraz wsi Łosień. Zanim spuszczone pierwszą tonę surówki, zanim wywalcowano pierwsze blachy, trzeba było ten gigantyczny zakład zbudować od podstaw. Aż dziw bierze, że cała inwestycja trwała niecałe 4 lata! Zawrotne tempo. Pierwsze prace, polegające na przygotowaniu terenu (wycinka lasów, makroniwelacja) rozpoczęto w kwietniu 1972 roku. Wcześniejszy proces decyzyjny też nie trwał długo - pierwsze rozmowy w sprawie prac przygotowawczych trwały od 1971 roku, a decyzja, że huta stanie właśnie w Dąbrowie Górniczej, zapadła ostatecznie w styczniu 1972 roku.

